СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 61. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 15. березня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 61. Jersey City, N. J., Saturday, March 15, 1930. THREE CENTS.

ЗНАЙШЛИ НОВУ ПЛАНЕТУ

ПЕРШУ ЗА ОСТАННІХ 84 РОКИ. ШУКАЛИ ЗА НЕЮ 25 РОКІВ. ВІДДАЛЕНА ВІД ЗЕМЛІ НА ЯКИХ 4,000,000,000 МИЛЬ.

ФЛЕГСТЕФ (Арізона). — Число планет нашої соняшної системи піднеслося з 8 на 9. Д-р Персивел Ловел заповів уже давно істновання девятої планети, але доперва тепер, по 25-літніх дослідах, удалося означити її місце. Находиться вона за Нептуном. Д-р Слифер з Ловльської обсерваторії подає, що планету побачили при помочі нового, дуже делікатного інструменту ще 21 січня, але здержалися з проголошенням, щоби переконатися, чи це дійсна правда.

Віддаль нової планети від землі є 45 разів більша як землі від сонця. Буде вона така велика як Юпітер, який є 1,200 разів більший від землі. Та наразі не можна ще точно означити дійсної величини цеї планети. Це є найбільше астрономічне відкриття від 1946 року, коли віднайшли Нептуна.

Рівнож не знайшли ще назви для нової планети. Над її відкриттям працювали слідуючі автрономи: Лемпленд, Слифер, Донкен, Виліємс, Едвардс і Жіл.

ПРОГИБІЦІЯ І МОЛОДЬ.

ВАШИНГТОН. — Перед Конґресовим Судейським Комітетом зізнавав у справі прогибіції Амос Олонзо Стеґ, директор спорту в Шикаґовськім університеті. Він заявив, що прогибіція відбилася на молоді назагал добре. Сотки тисяч молодежі дістали краще виховання за часів прогибіції, коли рівнати їх з тими, які виховувалися до часів прогибіції. Давніше можна було бачити в кождій порі дня пяних на улицях, а тепер це вже належить до рідкости. Стеґ твердив, що він не замикає очей на злі сторони прогибіції, але є тої думки, що добрі сторони беруть верх. Разом з тим перечив, щоб університетська молодь запивалася до тої міри, щоби з того робити галас.

УДАР ДЛЯ СУХИХ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Юніон Клоб", найстарша й найбільш консервативна організація нюйорських републиканців, заявилась у 90% за усунення сухих законів.

На 1,800 членів клюбу відповіли 1,324 членів, а з того тільки 109 членів, себто всього не цілих 9%, заявилися за задержання прогибіції. 932 членів, себто 70%, заявилися за цілковите знесення прогибіції, а 264 членів домагалися модифікації акту Волстеда.

Кажуть, що це голосовання є великим ударом для сухих у Вашингтоні, бо до клюбу належать самі найвизначніші републиканці з Ню Йорку й околиці.

МЕЙОР ХАБАРНИК.

АТЛЕНТИК СИТІ. — Заарештовано мейора міста Антона М. Руффу, обжалованого за хабарництво й надуживання уряду в 14 случаях. Мейорови закидують, що він віддавав ріжні міські контракти фірмам і особам, з якими вів інтереси на спілку.

ВІТАЛЕ УСУНЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Справа з меджістрейтом Віталем набирає щораз більшого розголосу. Апеляційний відділ найвищого суду усунув Віталя з уряду меджістрейта за те, що взяв від Арнольда Ротштайна $19,940. Вітале каже, що він позичив ті гроші. Та суд не приняв його оправдання, будучи тої думки, що від такого світового, загально відомого шулера як замордований перед роком Ротштайн, не можна брати судді грошей, бо це не годиться з його становищем.

ЗАМІСЦЬ СВОБОДИ — СМЕРТЬ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзи). — Вязень Чарлз Івенс, відбуваючий у стейтовій тюрмі кару досмертної вязниці, хотів ратуватися з тюрми втечею. Та це йому не вдалося, хоч убив одного вязничного сторожа, а двох инших тяжко поранив. Бачучи своє безвихідне становище, Івенс відобрав собі життя револьверовим вистрілом.

МОКРІ ГОРОЮ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Літерарі Дайджест" веде голосовання серед своїх читачів щодо прогибіції. Журнал цей вів подібне голосовання при виборах останніх трох президентів Злучених Держав і його вислід здійснявся.

Досі одержав журнал 291,588 відповідей з 10 стейтів. З того 118,934 голосів заявилися за знесення прогибіції, 91,915 за модифікацію, а 80,739 було за форсовання прогибіції.

СТУДІЮЮТЬ ПАРАЛІЖ.

АТЛЯНТА. — Департаменти здоровля Джорджії, Мисисіпі і Теннесі ломлять собі голови над тим, що це сталося, що в трох стейтах спаралізовано на протязі одного тижня аж 160 осіб.

ПРАВІ КОМУНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Комуністичні „еретики", яких на приказ Москви прогнано з партії, рівнож протестували проти безробіття. „Єретиків" прогнано за це, що вони радили не спішитися з революцією у Злучених Державах, а держатися тут більш поміркованої політики. Поліція не робила „еретикам" ніяких перешкод, хоч вони добре переїхалися словами по вашингтонськім уряді і поліції. Їх бесідам прислухувався якийсь час сам поліційний комішенер Ґвейлен.

В КИТАЙСЬКОМУ КІТЛІ.

Нанкінський уряд старається дійти до порозуміння з опозиційними північними генералами, щоби не допустити до нової горожанської війни. Для цього будуть пороблені певні зміни в уряді для найбільшого обєднання біля нього прихильників. У той самий час урядова армія продовжує свої пересування, щоби заняти відповідні стратеґічні місця на випадок нового вибуху горожанської війни.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО ПОВІТОВИХ РАД.

На Буковині в повітах Чернівці і Сторожинець одержала правительственна ліста разом з українською народньою партією усі мандати. Тільки в радовецькім повіті і кімполюнґськім одну пятину одержали ліберали.

В цілій державі одержали нац. царaністи 1,202 мандати, ліберали 31, Лупісти 7, Авересканці 8, независимі 11, Мадяре 70. Українці 31, Німці 10.

АВСТРІЯ ВІДНОВЛЮЄ ПРОПАҐАНДУ ЗА ПРИЛУЧЕННЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Віденська преса доносять, що приклонники прилучення Австрії до Німеччини, які з огляду на ґаґську конференцію здержалися були від пропаґанди за прилучення, тепер задумують розпочати сильну акцію за прилучення. На чолі цеї акції стоїть австрійсько-німецька орґанізація „Фолькcбунд". Організація ця звернулася до поодиноких партій та визначних осіб, щоби вони заявилися за прилучення Австрії до Німеччини. Як перший крок до цеї злуки має бути митова унія Австрії з Німеччиною, яку підготовляє бувший посол Австрії в Берліні — Рідль. Після призбирання відповідного матеріялу „Фолькcбунд" задумує звернутися до Союзу Народів з домаганням, щоби Австрію прилучити до Німеччини.

СТРАЙКОВА БОРОТЬБА.

Два місяці триває боротьба робітників фабрики штучних погноїв „Стрем" під Львовом. Робітники приступили до боротьби в обороні своїх домагань і проти редукції, яку фабрика хотіла перевести. Дирекція фабрики, бачучи солідарність страйкуючих, старалася при помочи поліційних репресій зломити страйк. Спроваджено кількох страйколомів, яких поліція автами доставляла до фабрики. Страйкуючі зібралися на дорозі і задержали авто, а відтак урядили демонстрацію під фабрикою. На домагання дирекції прибуло зі Львова 60 поліціянтів і вони, стріляючи й арештуючи кожного, хто лише попав під руки, розіґнали демонстрацію. Заарештовано понад 15 робітників. Мимо всіх тих репресій робітники стоять солідарно в страйковій боротьбі.

В лісах графа Дідушицького, в жидачівськім повіті, вибух страйк фірманів, до якого приєдналися й лісові робітники. Причиною страйку було це, що фірма, яка закупила ці ліси, знизила оплату за довіз дров з 20 на 10 злотих. До страйку приступило понад 200 фірманів з 10 сіл, а крім цього лісові робітники, яким фірма теж обнизила заробітню платню.

PROTEST ALLEGED SOVIET ATROCITIES.

A resolution of protest against alleged Bolshevist atrocities against the peasants and workmen of the Ukraine was adopted at a meeting of representatives of the Ukrainian American Citizens clubs of this city and vicinity Sunday afternoon at Troy. Alexander Zajac of Troy was chairman of the meeting and Daniel Zalopany of Cohoes secretary.

A copy of the resolution has been sent to United States Senator William E. Borah, at Washington, D. C. The resolution follows:

> We, American citizens of Ukrainian descent, organized in the Ukrainian-American Citizens' clubs of Troy, Cohoes and Watervliet, New York, wish to join the general protest against Bolshevist atrocities, arrests and executions of Ukrainian intelectuals, peasants and workmen in Ukraine.
>
> These regretable events, such as the reports from Kharkov, Ukraine, state, that the Russian Bolshevist Government have arrested Professor Serge Efremoff, scientist and the Secretary of the Ukrainian Scientific Academy at Kiev, Vladimir Chechovsky, organizer of the Ukrainian Autocephalic Orthodox Church, Andrew Nikovsky, publicist and member of the Scienfific Academy, and His Grace Basil Lepkovsky, most loved Metropolit of the Ukrainian Autocephalic Orthodox Church in Ukraine, compel us to appeal to your Honor, to raise in their defense the same kind of protest as you have already so effectively raised in the defense of the Jewish Rabbis arrested by the Soviet authorities.

(Cohoes American, March 11, 1930).

РОЗВЯЗАННЯ КОНҐРЕСУ СЕЛЬРОБУ.

Дня 15. лютого розпочався в салі музичного товариства ім. Лисенка у Львові конґрес партії Сельробу. Конґрес одначе не відбувся, бо відпоручник староства розвязав його, а поліція опорожнила салю.

46 РОБІТНИКІВ ПЕРЕД СУДОМ.

8. лютого відбулася перед повітовим судом в Сокалі розправа проти 46 робітників з Сокаля.

В серпні м. р. арештувала поліція двох цегольняних робітників. Це арештування спонукало робітників виступити в обороні невинно арештованих. Вони покинули працю й удалися до староства, жадаючи звільнення арештованих. 10. листопада урядили робітники Сокаля демонстрацію, в якій взяло участь около 800 чол. Демонстранти перейшли головними вулицями міста. В дни 20. січня ц. р. зійшлися робітники в льокали ППС-лівиці для обговорення справи безробіття. До льокалю впала поліція й розіґнала кольбами робітників.

У звязку з цими подіями обвинувачено 46 робітників і поставлено перед суд як злочинців. Розправу відложено на кінець лютого.

АРЕШТИ НА ВОЛИНІ.

В ночі з 10. на 11. лютого перевела поліція в Луцьку цілий ряд ревізій між людьми, яких підозрівала в приналежности до КПЗУ. По переведенні ревізії арештовано понад 30 чол.

ГРАБІЖ І МОРД В МІҐОВІ.

Одної ночи застукали невідомі бандити у вікно купця Хаїма Герша Дайча в Міґові (Буковина). Дайч подивись у вікно і побачивши мабуть знайомих, отворив двері і вийшов на двір. Та в тім моменті впав стріл, який поцілив Дайча в висок. Купець повалився мертвий на землю. Замасковані бандити вдерлися до середини і почали знущатися над жінкою купця, силуючи її видати готівку в сумі 10 тисяч левів. Забравши гроші, зникли вони в темряві. Пошукування жандармерії не мають ніякого висліду.

ВИНА І КАРА.

В Чернівцях почався перед лавою присяглих процес проти 24 убийників і злодіїв, які непокоїли довгий час північну Буковину. Вони нападали подорожних і заможніщих селян та ограблювали їх до щенту. Ватажком цеї банди був Тодер Стратичук з Бобівців, який при арештованню жандармами поповнив самовбийство і тим відтягнувся від кари. Банда має на своїй совісти смерть поліцая Кучірки, якого застрілив Стратичук у Рошові. Оскаржений Іван Іфтимчук оповідає, як то він, його брат Петро, Стратичук і Мельник напали купця Кафезідера в Драчинцях і застрілили його. Тому, що в процесі бере участь 80 свідків, потріває цей процес 10 днів.

МІЛІОНОВІ ШАХРАЙСТВА РОСІЙСЬКОГО ЕМІҐРАНТА.

Паризька поліція заарештувала російського еміґранта Тер Акопова, який допустився міліонових шахрайств. Між його жертвами находиться і вдова бувшого президента міністрів п-ні Рувіє. Тер Акопов твердить, що якась ґрафиня Івановская, котру депортували большевики на Сибір, де вона померла в нужді, настановила його і його сестрінку спадкоємцями великого майна. Тестамент приніс вірний слуга ґрафині до Швайцарії і зложив в однім банку. Цей слуга приніс також головну часть спадщини — старі жемчуги — до Америки і зложив їх там у безпечнім місці. Щоби Тер Акопов міг отримати спадщину, то йому потрібно конче вишукати сестрінку. По кількалітних дослідах при помочи одного швайцарського банку довідався він, що сестрінка перебуває в російській тюрмі. Отже треба її конче визволити, а це коштує багато. П-ні Рувіє та інші добрі люде давали Тер Акопови векслі на кількалітну скаденцію. Акопов запевнював, що він не пустить тих векслів ніколи в рух і потребує їх лише для форми. Але тепер зажадали банки покриття. Сама п-ні Рувіє малаб заплатити пів міліона франків. Тож не дивниця, що справа трошки неприємна. А шахрай твердить тепер в арешті, що він про ту справу нічого не знає.

В КИЇВІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ПРОЦЕС НАД УКРАЇНСЬКИМИ УЧЕНИМИ

ПЕРЕД СУД ПОСТАВЛЕНО 45 УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ НА ПОЛІ НАУКИ ТА КУЛЬТУРИ. РОЗПРАВА ПЕРЕВОДИТЬСЯ В ОПЕРОВОМУ ТЕАТРІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уже кілька днів ведеться розправа верховного комуністичного суду Радянської України над 45 українськими культурними та науковими діячами. Їх обвинувачують в організації Союза Визволення України для відірвання України від Росії.

В обвинувачуючому акті говориться, що на чолі Союзу стояв академік С. Єфремов, ведучи свою працю серед молоді та професури; А. Ніковський мав завдання працювати серед інтеліґенції; Л. Старицька-Черняхівська також мала працювати серед інтеліґенції та встановити звязок з еміґрацією через один з чужинецьких консулятів; В. Чехівський проводив національну пропаґанду серед членів української автокефальної церкви, й т. д.

А. Ніковського обвинувачують ще в тому, що він прибув на Україну для звязку з закордонною українською еміґрацією. Вже почалося переслухування свідків та обвинувачених. Большевики стараються зробити „зразковий процес" та зафільмувати на говорячі фільми обвинувачених, щоби зарекордувати деякі частини їх зізнань.

Ред.: А. Ніковський повернувся на Україну після того, як його кілька разів запрошувала радянська влада з Харкова приїхати для наукової роботи в Академії Наук. Піддаючися настирливим запрошенням большевиків, він у 1922 році виїхав з Берліна до Києва, за дозволом радянського посольства в Берліні.

ПОБІДА МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Англія). — Уряд Мек Донелда одержав значну побіду в парляменті після того, як голосовання над предложенням консерватистів ухвалити вотум недовіря урядови перепало 73 голосами. Уряд був підтриманий всіма голосами послів Партії Праці та 19 голосами лібералів, які відкололися від своєї партії.

Головним промовцем за недовіря робітничому урядови був Стенлі Болдвин, бувший премієр, а також Вінстон Черчіл. Та дійсна боротьба за повалення уряду розпічнеться тиждень пізніше, коли над вугляним законопроектом будуть втрете голосувати в парляменті.

ПЛЯН ЙОНҐА РАТИФІКОВАНИЙ.

БЕРЛІН (Німеччина). — 82-літній президент републики, Гінденбурґ, підписав репараційний плян Йонґа та инші з ним звязані договори. Цей плян накладає на німецьку націю зобовязання на цілі два нові покоління сплачувати репарації по Великій Війні.

Підписання цього пляну вирило ще більше проваля між старим Гінденбурґом та крайними націоналістами й реакційними німецькими елементами.

ВОЄННИЙ СТАН У БЕСАРАБЩИНІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Реґентський совіт обговорює справу заведення в Бесарабщині воєнного стану. Таку пропозицію вніс командант румунської армії в Бесарабщині, Петала, до ради міністрів.

За причину проголошення воєнного стану й заведення воєнно-полевих судів має бути поширення комуністичної пропаґанди в Бесарабщині та наплив великих мас утікачів з України.

ЛІКВІДУЮТЬ РІВЕРОВЩИНУ.

МАДРИД (Еспанія). — Премієр-міністер Беренґвер почав виконувати свої обіцянки про відбудову нормального конституційного життя в Еспанії, яке зліквідувала диктатура Прімо де Ривери. Тепер король підписав декрет про привернення населенню всіх юридичних та громадських прав.

Таксамо багатьом людям повернено гроші, які з них взяла була держава яко кару за ріжні політичні вчинки. Майже всі професори та инші особи, котрі були позбавлені своїх прав у часі панування Ривери, тепер наново відзискали всі свої права.

ЯПОНЦІ МАЮТЬ НАДІЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Після того як американський секретар стейту Стимсон подав на морській конференції нову пропозицію Америки до зменшення воєнних фльот, японська делеґація сподівається, що конференція ще може закінчитися з певним успіхом. Але Японці ще чекають, „коли Америка виложить на стіл останню свою карту".

В крайньому разі Японія сподівається, що пощастить утворити потрійний договір у справі обмеження морських сил Америки, Англії та Японії.

ФРАНЦУСЬКИЙ БЮДЖЕТ ЗАТВЕРДЖЕНИЙ.

ПАРИЖ (Франція). — Після 24-годинного безперервного засідання парлямент затвердив бюджет Франції на 1930 рік у сумі 2,016,360,000 долярів. Це той самий бюджет, через який дійшло було до кризи правительства Тардю.

Радикали мали лише той успіх, що на цьому засіданню парляменту добилися права для заснования вільних шкіл у Франції, чого раніше у Франції не було.

СІНАЙСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО.

СІНАЙ (Єгипет). — Американська археольоґічна виправа відкопала 14 камяних плит зі старовинними написами, котрі походять зпонад 2,000 років до Різдва Христового. Ці таблиці кидають багато нового світла на старовинне письменство та на походження сучасного способу писання.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA" P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИЗИСК БЕЗРОБІТНИХ

У кількох великих містах Америки відбулися демонстрації безробітних. Нема нічого дивного в тих демонстраціях. Се зовсім зрозуміло, що робітники, котрі найшлися без роботи, схочуть задемонструвати та в сей спосіб звернути увагу громадянства та уряду на своє положення. Се є право, признане горожанам у кождій вільній країні. І нікому з того приводу не повинна збиратися кров люти в серцю.

Та в Америці сталося інакше. Демонстрації безробітних дали притоку до вуличних бійок між демонстрантами й поліцією, до арештів доманстрантів і судів. З демонстрації, яка мала звернути увагу краю на тяжке положення краю, вийшла огидна сцена бійки, а за нею ще огидніші сцени обжаловань і протиобжаловань. З одного боку лідери демонстрацій кажуть, що поліція не хотіла допустити до демонстрації, а з другого боку поліція обжаловує прозід демонстрації, що йому ходило о поширенне революційного настрою. На закиди поліції відповідають діткнені комуністи, а на закиди комуністів відповідає поліція. Сваряться комуністичні комісарі й поліційні комісарі, кидають на себе ріжні обжаловання, а безробітні, як не мали ніякої помочи, так і далі не мають. І американське громадянство й американський уряд не думають про те, як помагати безробітним, а думають про те, чи комунізм грозить Америці, чи ні, як треба його підпирати, чи як треба його поборювати.

Не першина Америці зводити в подібний спосіб на бездорожжа важні суспільні питання. Власне в справі безробіття вже були такі сцени в 1914. році. Тоді теж роблено демонстрації безробітних, які коштували демонстрантів богато клопотів, побоїв, арештів і судів, а до нічого путнього не довели. Біда тоді почалася з того, що за демонстрації безробітних узялася була організація Промислові Робітники Світа, яким не ходило стільки о зараду безробіттю, як о розреклямовання своєї програми. Робітники, які далися натягнути на демонстрацію на заклик „Ай-Даблю-Даблю", зробили рекляму сій організації, але собі не помогли. Вони тільки звели демонстрацію на бездоріжа. Те саме повторюється тепер. За демонстрацію вхопилися комуністичні горлачі, котрим безробіття байдуже, бо й вони самі ніколи не працюють, а взялися на те, щоби реклямувати свою партію. На таке робленне комуністичної пропаганди поліція відповіла утисками знова для своєї реклями. З демонстрації знова нічого для безробітних не вийшло. Та се комуністичних горлачів не обходить. Вони не для безробітних робили безробітну демонстрацію. Безробітні мали тільки послужити для реклями комуністичної партії. Безробіття для них се каламутна вода, в котрій мається ловити рибку.

В. Богуш.

НІМЕЧЧИНА ТА ҐАҐСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

(Оригінальний допис до „Свободи" з Праги).

Коли понад століття тому віденський мировий конгрес ліквідував епоху наполеонських воєн, то тодішні державні переможці, а саме Великобританія, Росія, Австрія та Прусія, обмежилися лише тим, що викроїли нову карту Европи. Себто тоді европейські можновладці, здобувши перемогу над французьким імперіялізмом, ще були досить далекі від засади, що переможена Франція має виплатити їх усякі відшкодовання за втрати, викликані збройною боротьбою проти французької експанзії під проводом Наполеона Бонапарте. Ні, тоді Франція примушена була визнати переважно ріжні територіяльні втрати, бо в Европі панувало переконання, що власно Наполеон та його оточення, а не французька нація, відповідальні за французьку імперіялістичну політику.

Підчас недавньої европейської різанини противники Німеччини теж довгий час галасували, що вони провадять рішучу боротьбу проти німецького імперіялізму, що відповідальність за війну понесе імператор Вільгельм та мілітарно-монархічні кола центральних держав. І справді нинішні держави переможці, а саме Великобританія, Франція, Злучені Держави та Італія підчас паризької мирової конференції не лише викроїли сучасну карту Европи, а також позбавили династії Гогенцолернів та Габсбурґів їх панования. Але рівночасно з тим версальський мировий договір виразно твердить, що відповідальність за війну несе ціла німецька нація. Крім цього Німеччина понесла не лише величезні територіяльні втрати, а примушена виплатити державам переможцям ще небувалу доси по своїм розмірам контрибуцію, бо відповідальність за війну перенесено з монархічного режіму та ладу на націю.

Сталося це в першу чергу тому, що европейські держави за час війни дуже задовжилися Злученим Державам і бажають ці довги виплатити коштом переможеної Німеччини. Звичайно всі німецькі політичні кола рішуче відкидають твердження, начеб то лише Німеччина причинилася до вибуху европейської війни, а тому власно протестують проти того, щоб держави переможці стягали з німецької нації протягом десятків років міліярди долярів для виплати своїх боргів Злученим Державам. Був час, коли Німеччина навіть відмовилась виконувати зобовязання версальського договору. Проте ця спроба скінчилася для Німеччини дуже траґічно, бо Франція, Бельґія та Великобританія окупували протягом 1923. р. ріжні німецькі землі, щоб таким робом силою примусити Німеччину сплачувати свої борги. Згодом за посередництвом Злучених Держав на лондонській конференції був вироблений компромісовий плян виплати цих боргів. Життя наочно показало, що навіть на підставі пляну Доса Німеччина не в силі виконувати своїх зобовязань. Так протягом останніх пяти років вона справді виплатила державам переможцям до 2 міліярдів долярів, але це сталося лише завдяки тому, що сама Німеччина позичила понад 2 міліярди долярів (переважно у Злучених Державах). Звичайно, Злучені Держави далі не годилися позичати гроші Німеччині для того, щоб остання виплачувала їх Великобританії, Франції, Італії, Бельґії та іншим державам. Бо фактично виходило, що держави переможці таким робом виплачували свої борги Злученим Державам, а Німеччина натомісць все більше влазила у борги. Зрештою були й деякі інші причини, які примусили сторони до перегляду старої системи виплат. Так прийшло до скликання двох ґаґських конференцій, які начебто мали остаточно зліквідувати наслідки останньої війни.

На ділі, ці конференції не дали сподіваних результатів. Правда, Німеччина добилася деяких полекшень відносно щорічних виплат, а головне окупація німецьких земель закінчиться може протягом біжучого року, оскільки новий плян буде ратифікований з боку Німеччини та інших його учасників. Однак є підстави припускати, що через кілька років прийде до нових його переглядів. Адже Німеччина не встані при свойому сучасному становищу річно виплачувати по 400—500 міл. долярів, поки не виплатить протягом десятків років понад 25 міліярдів долярів. Не слід забувати, що німецьке народнє господарство обтяжене також іншими позичками та зобовязаннями, що в Німеччині взагалі нині відчувається недостача в капіталах, що Німеччина має значний пасив у зовнішньому торзі, що німецький бюджет ледви вдається збалянсувати, що податки державні, як також ріжні соціяльні тягарі дуже утруднюють нагромадження капіталів, що німецьке сільське господарство переживає поважну крізу, а промисловість не в стані належним темпом розвиватися. Отже не диво, що безробіття в Німеччині протягом року охоплює від 700 тисяч до 2 міліонів робітників, що пануюча в країні велика дорожнеча унеможливлює піднесення матеріяльного добробуту працюючих мас, а тому в Німеччині соціяльний антаґонізм та політична боротьба все загострюються.

Одним словом: плян Юнґа з всіми тими змінами, що їх принято на обох ґаґських конференціях, не принесе німецькій нації справжнього звільнення. Це станеться лише тоді, коли Злучені Держави нарешті відмовляться від своїх претенсій до тих европейських держав, які коштом Німеччини намагаються виплатити свої борги Злученим Державам. Не виключено, що до цього ще прийде, коли в Европі радикально зміниться міжнароднє становище. Характерно, що ґаґська конференція вже стала на цей шлях відносно Австрії, увільнивши останню від усяких військових боргів, бо Австрія не встані не лише їх заплатити, а не може навіть далі триматися без нових позичок та кредитів взагалі; тільки належна допомога Европи може вратувати Австрію від неминучої громадської війни, яка вже протягом минулого року ледви не вибухла. Характерно, що Злучені Держави, які під проводом президента Вилсона/ виступили на базі колишньої Антанти, щоб знищити автократію та зліквідувати німецький імперіялізм, нині власно зовсім не дбають про зміцнення рожіму парляментської демократії в Німеччині. Адже це лише від них залежить, щоб сучасна Німеччина нарешті стала на ноги, бо держави колишньої Антанти відмовилисьби від своїх претенсій до Німеччини, якби Злучені Держави у свою чергу відмовились від претенсій до цих держав. А треба визнати, що Злученим Державам можливо це зробити значно лекше, ніж іншим країнам. Адже це не секрет, що завдяки недавній европейській війні саме Злучені Держави здобули собі ту перевагу у світовому господарському життю, якою нині так зручно користуються. Ми вже не кажемо про те, що для держави, яка що року нагромаджує понад 7 міліярдів долярів капіталу, якої народній прибуток досягає 90 міліярдів долярів, а народнє богацтво більше 400 міліярдів долярів, справді не так важко відмовитися від тих 20—25 міліярдів долярів, які має Німеччина виплатити фактично Злученим Державам. Правда, самі Злучені Держави мають до 20 міліярдів долярів внутрішного боргу, який досягнув таких великих розмірів якраз підчас війни. Проте Злученим Державам без порівнання лекше та скоріше можна його зліквідувати власними силами. Навпаки, для Німеччини виплата 25 міліярдів долярів справді непосильна, бо ця сума виносить власно половину всього її народнього богатства.

Отже оскільки Злучені Держави справді зацікавлені у загальній консолідації Европи, а зокрема якби вони дійсно сприяли зміцненню сучасного державного ладу Німеччини, то єдиним шляхом до цього є відмовлення від тих своїх претенсій до Европи, які фактично має виконати сучасна Німеччина. Бо не слід також забувати, що німецька нація розділена нині на три табори. Як відомо нинішня урядова коаліція, звичайно з примусу (бо нема іншого виходу), годиться на виплату нечуваної контрибуції. Тимчасом табор німецьких націоналістів ріжних кольорів не лише рішуче поборює цю політику, а намагається використати дуже тяжке становище німецької республики для відновлення монархічного ладу або шукає нагоди для утворення тої чи іншої диктатури. Знову німецькі комуністи всіх нюансів чекають вже роками слушного часу, щоб запровадити пролетарську диктатуру в Німеччині. Себто сучасна німецька республика якраз з причини тих фінансових та господарських труднощів, які викликає переважно вище згадана контрибуція, ніяк не може, як належить, закріпитися; не диво, що певні суспільні верстви німецької нації є переконані, що лише монархічна форма влади зможе визволити німецьку націю з нинішних кайданів.

Можливо, що з часом Злучені Держави прийдуть до висновку, що лише певне скасування воєнних боргів може причинитися до стабілізації відносин в Европі та до консолідації німецької республики. Таке розвязання цеї проблеми дуже бажане також з чисто українського погляду. Адже не слід забувати, що ще не розвязана є проблема довгів бувшої Росії, з яких на долю України припалоби коло 2 міліярди долярів. Тимчасом з тих боргів царської Росії 75% виносять якраз воєнні борги. Себто скасовання воєнних боргів взагалі може причинитися до того, що на долю незалежної України припаде не більше 500 міліонів долярів. Для держави у 50 міліонів душ такий борг (10 долярів на душу) безперечно не буде занадто тяжким. Ми певні, що вже не за горами той час, коли українська нація візьме чинну участь у майбутніх нарадах на Сході Европи та здобуде собі власну великодержавність. Тоді перед цілим світом ще раз повстане питання про перегляд також ріжних воєнних та інших боргів.

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповідання.

(14)

Стара довго гляділа на Софійку, щоб виміркувати, на що дівчина питає; чи справді хоче мати відповідь лиш на своє питанне. Сего погляду Софійка не видержала і спустила очі вниз. Аж тепер кухарка відповіла:

— Не рахуй, що з того тобі вийде яка користь, але сказати скажу. Скажу, бо знаю. Не знаю, що буде, але знаю, що не буде. Ліпший для Олени був би один і другий, але для одного і для другого вона не лиш ліпша, але й добра не була би. Вони оба побиваються за нею... се правда. Але вона не побивається ні за одним, ні за другим... Чи ти, дівчино, вмієш мовчати?... Вмієш, чи не вмієш, а в тім ділі будеш мовчати, бо ти любиш нашого сотника.

— Що ви плетете!

— Цить, дитино. Я знаю, що кажу. Отже Олена не возьме ні одного сотника ні друго, бо вона вже має третого. Як я кажу, що вже має, то вже має. Сих двох вона лиш дурить. На що дурить, не скажу. Як Господь Бог дасть діждати неділі і поможе мені, то в неділю буду знати. Хоч би що змінилося і вона таки схотіла взяти котрого з них, то він її не возьме. Сплюне і не возьме.

— Аж плюне?

— Так. Плюне і піде. В тім вже моя голова. Як яка вхопить тобі зпід носа Димецького, то не Олена. Нині більше тобі не скажу. Іди спати!

На другий день, в пятницю, Матковичева від рана до вечера виглядала гінця від ротмістра. Не прийшов. Спати пішла дуже стурбована, бо не знала, що сталося. Военна рада могла змінити цілий плян походу. Якась несподівана пригода могла спинити похід ротмістра. Не було виключене, що лівобічні козаки спіймають гінця і він, взятий на муки, міг би вищебетати, до кого йшов, та з чим. Нарешті аж в суботу вполудне відітхнула. Гінець прийшов і сказав, що справді троха змінено плян походу ротмістра, бо про перший плян знав якийсь зрадник і міг передати його лівобічним. Зрадника повісили, але плян треба було змінити, змінивши шлях походу. Всеж таки ротмістр прийде в означену пору, так щоби кременчуцький замок взяти опівночи з неділі на понеділок. Вводячи своє військо в замок, ротмістр хоче одночасно спіймати у вас обох сотників. Якби можна й третого, було би ще ліпше. Тим більша була би вдячність ротмістра. Щоби не дуже трівожити вашої челяди і всіх ваших гостей, які в неділю мабуть будуть у вас, ротмістр гадає, що найліпше було би взяти їх в саді. Наші увійшли би до саду задною фіртою. Очевидно, вона мусіла би бути лише приперта, не замкнена на ключ. Впрочім, все те ротмістр полишає вашому розумови. Лише богато перекажіть йому, як тих сотників взяти.

Матковичева подумала і каже:

— Ходи за мною до саду!

Пішла з ним до саду, завела аж до задної фірти і каже:

— Сю фірту ротмістр знає. Нею нехай увійдуть його люде. Тепер фірта замкнена ключем і, як бачиш, заложена поперечним колом. В неділю в ночи буде отворена. Ось тут, пять кроків далі від фірти відгороджена кущем, є лавка. На сій лавці буде сидіти один сотник. Другий буде в палатці, яку тобі зараз покажу. Не виключене, що з одним або з другим буде моя донька, як в пору не втече. Ваші люде нехай уважають, щоби їй що не сталося. Той, що тут буде сидіти на лавці, хочби й стояв тут, не побачить тих, що будуть входити фіртою. Будуть заслонені тим кущем. Тепер ходім далі!

Пішла здовж муру аж до кута утвореного з муром, що сей сад відмежовував від другого саду, де була пасіка. В куті була мала палатка.

— В тій палатці буде сидіти другий сотник. У нас буде також сотник з Потоків, але я ще не знаю, як його дам у ваші руки. Може він буде в сій палатці, може з тим другим на лавці коло фірти. Так впали би у ваші руки всі три. Як він не буде тут, то може я буду з ним на веранді і витягну його з собою в сад. Взявши тамтих двох, підходіть до веранди, то вхопите його. Як ні, то хтось з вас нехай прийде під веранду і жде аж я вийду і скажу, як вхопити його.

Стара кухарка знала, що гінець прийшов, бо сама завела його до ґаздині, котра саме тоді була в кімнаті Олени. Хто він і відки прийшов, не знала. Лише вгадувала, що то післанець від того з білявим волоссєм під чорною чуприною. Лишилася під дверима на підслухах, але не вчула всього, бо вони балакали шепотом. Почула тільки голосний кінець „ходи за мною до саду!" Стара метнулася просто до саду. Сховалася в кущах і дивилася, куди вони підуть. Ідучи другою стежкою, скрадалася за ними. Тоді, коли вони були при фірті, вона всунулася за кущі біля лавки. Що балакали при фірті, не чула. Також не богато чула з того, що ґаздиня говорила при лавці. Добре чула тільки те, що тут на лавці буде сидіти один сотник, другий в палатці. Коли обоє відійшли до палатки, стара вже боялася йти за ними, бо далі не мала за чим скритися. Хвилю підождала і коли затих шелест сухого листя, що вже покрив був стежки, вернула до пекарні. Вертаючи, міркувала:

— Якого дідька вони оба мають сидіти там... в ночи і окремо від себе? Хіба що Олена хоче балакати з обома, але з одним потай другого... А то дураки. Так дають себе водити за ніс!

Ледви стара увійшла до пекарні і сіла на лавці під печю, надбігла Софійка і до старої:

— У мами знов був хтось. Ти бачила його?

— А на щож я маю очи?! Я стара, але зір маю добрий. І вуха добрі. Що мені треба чути, те й вчую.

— Щож ти чула?

— Не богато, але й не замало. Вчула досить, щоби доміркуватися решти. Але ти мусиш помагати мені, бо я маю лиш одну пару очей і одну вух. Я не годна бути одночасно і в пекарни і на веранді і в хаті і в двох місцях саду. Ще й Охрима возьму до помочі.

Охрим, старий пасічник Матковича, був братом кухарки. Вона загадала в неділю посадити його під хатою коло веранди. Сидів би там будьтоби на те, щоби послухати музики, яка буде грати в дворі. Поміг би їй своїми очима і своїми вухами.

Хоч була дуже пізна осінь, хоч вже було на порозі зими, в неділю сонце засвітило так ясно і тепло, неначе би то був ще вересень. Холод прийшов аж смерком, але невеликий. У веселому дворі зробилося гамірно. Між гістьми були також всі три сотники. Двері найбільшої світлиці були відчинені на ростіж, бо на веранді сиділи музиканти, в світлици танцювали. Чудні якісь були нині саме ті, що звичайно бували душею вечерниць у веселому дворі. Олену мало можна було бачити між танцюючими. Ходила неначе чогось стривожена. Харина і Димецький неначе не могли знайти собі місця, себе неначе оминали. Коли в світлици появилася Олена, їх очи пильно стежили за нею. Лише Матковичева і Софійка були такі як звичайно. Софійка не зводила очий з Димецького і Харини. Очевидно обережно, щоби вони на тій цікавости не спіймали її. Охрим в кожусі сидів коло музики під верандою. Пакав люльку і нагадував собі ті часи, коли він не сидів, як грали музики.

Вже йшло до півночи. Софійка здригнулася, бо побачила, що Олена здалека моргнула на Харину і вийшла на веранду. По хвили й Харина став проглочуватися до веранди. Софійка побігла до пекарні, до кухарки. Сказала їй, що Олена з Хариною вийшла на веранду. Софійка зараз вернула назад, бо була цікава, що буде з Димецьким. Харини в світлици вже не було. Димецький ще стояв під стіною балакаючи з Тимковичем, та трівожно позирав на двері веранди.

Вийшовши на веранду, Олена обійшла музикантів, зійшла з веранди і опинилася три кроки від Охрима. За хвилю надійшов Харина. Ледви приступив до неї, вона спитала:

— Чи ти знаєш ту лавку в саді, що коло задної фірти, від фірти пять кроків праворуч під кущами?

(Далі буде).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ЗНАЙШОВСЯ 111-ТИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В САВТ БРУКЛИН, НЮ ЙОРК, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ГЕРОЇВ, ЯКІ ГОТОВІ БУЛИ ПОЛОЖИТИ ЖИТТЯ ЗА КРАЩЕ МАЙБУТНЄ СВОГО НАРОДУ, ТРЕБА НЕ ТІЛЬКИ ШАНУВАТИ, АЛЕ В ПЕРШУ ЧЕРГУ ТРЕБА ЗА НИХ МАТЕРІЯЛЬНО ПОДБАТИ. НАША ГРОМАДА НІКОЛИ НЕ ВІДМОВИЛАСЯ ВІД ЖЕРТВИ НА НАШИХ ІНВАЛІДІВ, А ТЕПЕР ЩЕ ХОЧЕ ЗАПИСАТИ СЕБЕ МІЖ СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАЦІВ, ЩОБИ ПРИСПІШИТИ ВЕЛИКЕ, ДОБРЕ И БЛАГОРОДНЕ ДІЛО, СЕБТО БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧЕРГОВА ЗАДАЧА ПЕРЕД СОЮЗОВЦЯМИ.

Вже так якось обставини склалися, що шановні члени Українського Народного Союза, все являються ініціяторами ріжних діл. Чи то в боротьбі за поневолення нашої церкви при помочи конкордату, чи за будову дому для інвалідів, як пише д. Дроботій — Союзовці все мусять бути першими.

І все їм удається дійти до бажаної цїли. Виходить, що Союз має в своїх рядах гарних, випробуваних піонірів, котрі вміють як слід довести до кінця започатковане діло.

Коли так всі справи, які мали перед собою, славні Союзовці викінчили з успіхом, то я позволю собі звернути увагу на ще одну, і чи не найважнішу, справу, яка стоїть перед нами і жде своєї черги.

Це є книжка.

Як відомо Союзовцям, наша організація має на складі книжок на 18,000 долярів. Як дотепер справи стоять, то це мертвий капітал, бо сих вісімнайцять тисяч долярів своїть на книжках і вони не дають нам жадного проценту. Нам навіть ще треба докладати до цих книжок, бо треба платити податок, також за місце, де міститься книгарня, і т. п.

Чи не було би отже корисно як для самого Союза так і для нас, членів, У. Н. Союза, якби так ми хотіли розкупити ці книжки. Кождого члена коштувалоби се не більше як 85 центів. 85 центів се не гріш, а для Союза це булоб корисно, бо він отримавби готівкою $18,000, які, вложені на моргечі на шість процент, далиби гарну користь для членів. Я мав нагоду оглядати ці книжки і переконався, що там є богато творів Франка, Шевченка, Лепкого, Будзиновського й инших наших визначних письменників.

Дехто з читачів скаже: думки піддати легко, але продати книжку то не легка справа. Правди нема де діти, що ми являємось народом найбайдужнішим щодо купования книжки.

Але я вірю, що ми, Союзовці, мали перед собою ще гірші замотані справи і якось вийшли побідоносно. Тому я думаю, що й продаж наших книжок нам удасться повести в систематичний спосіб. Союз має поверх 400 відділів по всіх закутинах Америки. При кождім відділі є секретар, котрий має що місяця перед собою членів. Добре булоб, щоб менаджер „Свободи" вислав до секретарів катальоґи книжок; секретарі моглиб вибрати собі книжки, відповідні до смаку членів, на суму, яку секретар мігби продати між членами, відповідно до сили відділу. Колиб відділ взяв книжок лише на 10 долярів, то з цего уже скориставби Союз 4,000 долярів.

Щоби продаж книжок між членами мала чисто бизнесовий характер, то треба гроші платити наперед. Кажу це тому, бо я маю на тім практику, бо сам я вислав книжок на суму 500 долярів і пропали як пес на ярмарку.

Тому я пропонувавби, щоб шановні секретарі, бажаючи взяти участь в тій кампанії продажі книжок, взяли від відділового касієра бажану суму на книжки, а відтак, коли секретар спродасть книжки між членами, тоді знерне ґроші касієрови. Я свято вірю, що шановні секретарі візьмуться до цего високо взнеслого діла з охотою з патріотичного почуття так, як працюють по відділах майже даром для Союза, та не спічнуть доти, доки ці скарби Союза, що лежать на складі й порохом припадають, не заміняться для Союза в золото, а для членів не стануть стовпами, що витичать прегарний шлях, по якім підуть в житеву вандрівку наші діти й онуки. Тому я сподіюся, що мій голос не буде голосом вопіючого в пустини, і щб шановні секретарі заберуть голос в тій справі на сторінках „Свободи".

Василь Гасій.

—o—

НЕ ПРОСТУЙМО МАЛОВАЖНИХ ДРІБНИЦЬ.

Шановна дописувателька Ірина Добуш піднесла у „Свободі" недавно дуже важну справу, а саме завалювання ґазети безчисленними списами жертв. Це правда, що „Свобода" зробила велику освідомляючу роботу й навчила людей жертвувати. Але у всім мусить бути міра. Годі забирати місце в ґазеті на вичислювання тисяч імен, які жертвували по 25 центів, або й менше. Бо цілком добре вистарчило би коротке справоздання з збірок, з поданням загальної суми і її призначення.

А вже прямо до смішности доходить, коли люде домагаються таких спростовань, що там десь перекручено якусь одну чи дві букви при жертводавцю, що жертвував кілька центів, або й доляра. Таж ті спростовання коштують велику суму, яка сто разів більша як та жертва, яку простується. І деж таке водиться по инших ґазетах? От погляньмо на американські ґазети. Таж там нераз побачимо перекручене імя осіб загально відомих. А ніхто не простує. Бож кождий знає, що такі помилки мусять бути та що їх нема потреби простувати.

А ми знаємо, що наші дописи чи виказм жертв є роблені нашими щирими людьми, які одначе дуже часто в письмі не дуже биті. Це не є їх вина, що їх у старім краю не навчили, що вони мусіли йти замолоду до тяжкої праці й не мали нагоди навчитися письма. Але це факт, що наші люде пишуть часто так, що певно ні редактор ні друкар не годен розібрати імени. Значить, без помилок прямо тут не обходиться. Це повинен кождий розуміти, що так є, та що колиб це все простувати, то тоді ґазети навіть не брали би до рук, бо не було би що читати, хіба спростовання імен і чисел. Тому я підношу ту справу прилюдно, щоби кождий над тим застановився і не надуживав ґазети для дрібниць. Дотого не зашкодить, коли ми застосуємося на практиці до євангельської чесноти й навчимося давати так, щоби ліва рука не знала, як права дає. Тоді певно не будемо простувати.

І. Боднар.

—o—

ДОПОМОЖІТЬ СТРАЙКУЮЧИМ І ГОЛОДУЮЧИМ МАЙНЕРАМ.

Вже рік минає як майнери в **Мавндсвил** (Вест Вірджінія) вийшли на страйк, бо неможливо було дивитися на те, як обкрадають робітника з його нужденної платні. Бо номінально платили по 51 центів від тони, але при вазі та ціна спадала до 35 центів, а дуже часто й того не платили, бо казали, що вуглє занечищене.

Про забезпечення майнера ніхто не дбає. Раз-у-раз доводиться чути, що майнери згоріли живцем, бо про каліцтва то нема потреби й згадувати. Вони є звичайною щоденною появою.

Робітник є завжди в довгах і на ласці компанійних склепів, які здирають від нього за товари якнайбільші суми.

Наші майнери вибрали страйковий комітет і поставили свої жадання, щоби хоч уможливити собі якесь людське істнування. Домагаємося денної плати по $5 в копальні, а $4.50 на поверхні. Від тони домагаємося по 58 центів. Хочемо, щоби майнер купував там, де йому найвигідніше й найдешевше. І хочемо мати добрих лікарів, а не тих, яких накидає компанія.

Майнерський комітет збирає рівнож жертви на допомогу страйкуючим, але їх є замало. Кождий майнер мусить старатися добути десь допомогу з инших сторін. Тому відкликаються до своїх братів по инших місцевостях і звідтам одержують поміч.

Є тут кілька українських родин, які зорґанізовані у 157 відділі У. Н. Союза. Всі ми дуже бідуємо й через те змушені рівнож простягнути руку з просьбою до наших Союзових відділів і Союзовців о допомогу. Ми не хочемо бути скебами, а видержати при страйку за кращу долю робітника. Тому поможіть нам і нашим бідним родинам.

За уряд 157-го відділу УНС: **А. Верещинський**, предс.; **Т. Кулеба**, секр.; **Ф. Домброва**, кас.

Адреса секретаря: **Tony Kuleba, Annadale Ave., Moundsville, W. Va.**

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Г., Нюарк (Керні), Н. Дж. Ви мабуть хочете своїм дописом брати в оборону Вашого пароха, але тоді чому перекручуєте його імя в такий спосіб, що є обидою. В поміщенім у „Свободі" дописі було сказане, що нарід може записувати собі церкву на кого хоче, може зрезиґнувати зі своїх прав і церкву дарувати, але він мусить бути свідомий того, що робить. Значить, коли церковне майно не належить до громади, а до єпископа чи до католицької церкви як такої, то так треба людям пояснити, що це майно не є їх майном.

Ми хочемо підходити до цеї справи спокійно й з розвагою. Тому розбираємо суть справи і наводимо факти. Особисті напади тут ні причому.

В справі оголошень збірок. Коли хто жде місяць на проголошення збірки, то це є нормальне явище. Є стільки збірок, що ми їх не в силі скорше проголосити.

Спростовання. Лейтроб, Па. Михайло Батюк жертвував на інвалідів $1.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ

Йонґставн, О. — 4-го березня умер Кіндрат Ліський, член У. Н. Союза, котрий належав до 230 відділу У. Н. С., Бр. св. Івана Хрестителя. Небіщик був Українець, роджений в селі Мишковичі, а поселився в селі Чертарня, де й досі живе його жінка.

Похорон відбувся дня 6-го березня в гр.-кат. церкві. У похороні взяли участь майже всі члени та члениці, хіба ті не були, що не могли звільнитися від праці.

Хай земля буде Йому пером!

Іван Павлівський, секр.

—o—

Бр. св. Георґія, від. 239 У. Н. С., у Филаделфії, Па., утратило дня 26 лютого 1930 р. свого довголітнього члена Івана Кушніра.

Блаженної памяти член Кушнір був майже одним з перших при заснованню нашого Братства св. Георґія, яке істнує вже 22-ий рік. Був він спокійним і примірним членом, тішився все симпатією всіх членів, отже й не диво, що всі, які Його знали, відчувають правдивий смуток і жаль по його смерти.

Через 59 літ свого життя ніколи не хорував, щойно 9 тижнів перед смертю перестудився і, лягаючи до ліжка, вже більше з нього не підвівся. Покійний походив з Грималова, повіт Скалат, Галичина.

Вечером, дня 1 марта, члени Б-тва св. Георґія попращали тлінні останки покійного товариша на вічний спочинок. Член Стефан Вільчинський виголосив в імени відділу пращальну промову; підчас якої всі присутні не могли повздержати сліз.

Жінка і шестеро дітей полишилися в жалобі по мужі й батькови.

Нехай чужа земля буде Йому пером!

Волод. Сеґінь, секр.

Большевицька пропаґанда.

Коли Фрунзе, большевицький комісар військових справ, помер, по вулицях Москви носили такі транспаренти: „Фрунзе, гордощі й краса російської революції, помер. Ідімо за його приміром!"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Український хор нагороджений на музичнім святі.

В Бостоні влаштовують кождого року в день уродин Вашингтона велике Міжнародне Музичне Свято з рамени „Комюніти Сервис оф Бостон".

До участи в тім святі запрошують завжди ріжні національности. Просили давними роками й нас, але ми не мали доброго дірігента, а до того партійність наша дійшла була так далеко, що не могли порозумітися спільно навіть і на тім полі.

Та часи зміняються. Змінилися вони і в нас в Бостоні. Парох української прав. церкви о. Железівский показався добрим робітником і дірігентом, а це відбилося на громаді дуже додатно. Поплили жертви на край, а школа обєднала 150 дітей.

Тому ми рішили взяти участь у цьогорічнім музичнім святі. Були такі, що тільки підсміхувалися і вже заздалегідь ворожили нам невдачу. Але охочі до праці на це не зважали. Добра справа взяла верх і хор наш придбав собі за короткий час 60 членів. Почалися проби. Ми мали навчитися декілька українських пісень і одну англійську.

Зі страхом ішли ми на той концерт, який відбувся дня 22 лютого. Простора Симфоні Гол була битком набита. Тисячі людей прийшли послухати ріжних хорів, які представляли 8 національностей, між якими були й Поляки.

Український Хор виступив в українських строях. А строї ті мусіли бути чудові, коли нашу появу повитала публика гураганом оплесків. Як хористи побачили таку простору галю і море людських голов, то таки спершу трохи налякалися. Але мимо того співали несогірше, коли по скінченню співу загуділо на салі мов з гармати.

При кінці співав ще злучений хор з усіх співаків, у якім було 450 хористів.

По відспіванню представник міста роздавав нагороди. Українці удостоїлися другої нагороди. Що то була за радість, то цього описати годі. Бо не ходить нам о грошеву премію, але о той моральний успіх, якого ми доконали.

От бачимо, чого можна доконати при добрій волі і добрім проводі. Я вірю, що тепер наш хор ще побільшиться і ще дасть себе пізнати чужинцям при инших нагодах. При кінці хотіли репортери фотографувати декого з хористів, але уставили нас з Поляками. Та ми заявили, що будемо фотографуватися з ким хто хоче, а тільки не з Ляхами і Москалями. Репортери нас перепросили і відлучили від Поляків.

Американська преса подала про це свято між иншим таке:

SONGS OF EIGHT NATIONS HEARD.

Folk Tones and Choruses at Music Festival in Symphony Hall.

Choruses representing eight nations competed for first place at the Seventh International Music Festival, sponsored by the Community Service of Boston, in Symphony Hall yesterday.

Folk songs, many of them interpreted in quaint national costume, were a colorful feature.

Ensemble numbers were sung by the united choruses to orchestral accompaniment under the direction of Russell Ames Cook.

Speaker Leverett Saltonstall of the House presided. Prizes were presented by Mayor Curley. Malcolm Lang was chairman of the judges.

Nations represented were Finland, France, Germany, Italy, Norway, Poland, Sweden and the Ukraine.

Ukrainians in Costume.

The Ukrainian Chorus, under the direction of Rev. Joseph Zelechivsky, one of the largest to appear, was costumed through out. The men had red satin trousers inside high boots. In an Italian chorus the men wore kerchiefs and a hint of a sash, but the majority of the men did not dress as their ancestors did. They wore tuxedos.

Of the two contestants in class B. the Finnish Festival Chorus, with John Benhard Mattson, director, came first in the vote of the judges and the Ukrainian Chorus second.

Присутний.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ТРОЙ, Н. И.

Коляда на Рідну Школу.

З рамени Української православної громади переведено коляду й зібрано $131.15, які переслано до Обєднання з призначенням на Рідну Школу.

Діти української школи заколядували $62.65, а по $10 зложили: Братство св. о. Николая, Горожанський Клюб і Парохія св. о. Николая.

Громадянин Даніздірестий Григорій продав календарів на $12.50, а книжок „За океаном" на $20. о. А. Іванишин продав книжок на $6.

ВОДЕРВЛИТ, Н. И.

Коляда на допомогу Лемківщині.

Заходом Українсько-Американського Ситизенського Клюбу переведено коляду на допомогу освітній праці на Лемківщині.

Заколядовано $68.25 і вислано до Обєднання для висилки до краю.

Коляду зложили: по $2: І. Гаврельо, С. Ковальчик, В. Мадараш, П. Ковальчук; С. Чайковський $1.50; по $1: І. Легуняк, М. Дарчук, С. Ковальчик (мол.), Д. Малак, І. Савюк, Д. Котанський, И. Крушельницький, И. Білінський, Ю. Бакай, С. Мельничук, Д. Вуйцік, Я. Вовчко, І. Урбан, В. Дзомбива, М. Мадараш, І. Хрипта, А. Чура, М. Спяк, Д. Димчишак, А. Кріль, Анна Кавуля, Л. Завіський, М. Завіський, М. Древецький, Т. Кищак, Фаврона Ксенич, П. Ренчковський, В. Футулуйчук, В. Вовчук, Л. Крайняк, Ю. Криницький, Л. Шеремета, Г. Бомба (з Трой), И. Байгер, М. Капітула, З. Тижбір, А. Спяк, Катерина Проць, П. Димянчик, Анастазія Фусяк, І. Ничай, Д. Губіцький, М. Дичко, О. Спяк, В. Галайко, С. Мапішка, Н. Смерик, С. Михасів, Н. Базар, А. Павчик, М. Ксенич; по 50 цт.: М. Талай, Ю. Филяк, Т. Яхвак, Ф. Спяк, С. Моса, Н. Ястремський, Аф. Демянчик, Павло Ренчковський, Т. Яворський, П. Спяк, О. Филяк, Т. Корінь, Г. Филяк, П. Павличківський; по 25 цнт.: Агата Карчмар, І. Слота, Аф. Боднарик.

Комітет.

ЗІ СПОРТУ.

КОЦАЙ МАЄ ДАЛІ ВЕЛИКИЙ УСПІХ.

„Ню Йорк Таймс", з понеділка, 10. марта, пише:

SWIM-SCORING TITLE CLINCHED BY KOJAC.

Olympic Champion With 80 Tallies Has 23-Point Margin Over Cannon in I. S. A. Race.

Capturing first places in two events against Princeton, George Kojac, Rutgers swimming captain and Olympic champion, increased his total points for the season to 80 and clinched the crown for individual scoring in the Intercollegiate Swimming Association.

Kojac's nearest rival is Bob Cannon, Syracuse leader, and he trails the Rutgers champion by 23 points. Only one meet remains for the Orange, that with Navy on Saturday, and the most that Cannon could make in that engagement would be 12 points.

Rutgers will conclude its season on Wednesday when it meets Yale at the New York Athletic Club in the crucial event of the season for both teams.

Should the New Brunswick swimmers succeed in winning they will tie the Elis for the title, which Yale has held since 1925. During this period the Blue has been unbeaten, although last year it was only a disqualification which prevented Rutgers from capturing the crown. If Kojac is able to keep his record intact and win two first places against the Blue it will enable him to establish a new association scoring mark.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ